

Motion till riksdagen 2025/26:3915

av **Kajsa Fredholm m.fl. (V)**

med anledning av skr. 2025/26:113 Riksrevisionens rapport om statens insatser för jordbrukets klimatomställning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på en plan för hur jordbruket ska bidra till att Sverige når det långsiktiga nationella klimatmålet och EU:s åtaganden på klimatområdet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa styrmedel för kostnadseffektiva klimatåtgärder i jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ersätta skattenedsättningen på diesel för arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna med annat konkurrensstöd som inte subventionerar fossila bränslen och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Regeringen redovisar i skrivelsen sin bedömning med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer i rapporten *Statens insatser för jordbrukets klimatomställning* (RiR 2025:24). Riksrevisionens övergripande slutsats är att befintliga styrmedel endast täcker en liten del av jordbrukets totala växthusgasutsläpp. Myndigheten bedömer att regeringens styrning inte har lett till att jordbruket bidragit till klimatmålen på ett effektivt sätt. Det saknas enligt Riksrevisionen en plan för hur jordbruket ska bidra till att nå det långsiktiga målet. Man konstaterar även att det finns åtgärder som skulle kunna bidra till att klimatmålen nås på ett kostnadseffektivt sätt, men att det saknas styrmedel för detta. Riksrevisionen lämnar av dessa skäl fem rekommendationer till regeringen.

I skrivelsen framgår att regeringen välkomnar granskningen. Man konstaterar att det kan finnas behov av att utreda och utvärdera med anledning av Riksrevisionens rekommendationer.

Jordbrukets klimatomställning kan inte vänta

Jordbrukets omställning kan inte vänta. Utsläppen uppgick till ungefär 11,3 miljoner ton koldioxidequivivalenter år 2023 och påverkar såväl vårt nationella klimatmål som Sveriges åtaganden inom ESR-sektorn och LULUCF-sektorn för att nå EU:s klimatmål. Utsläppen av växthusgaser i jordbruket minskar långsammare än i andra sektorer i Sverige.

Vänsterpartiet är kritiskt till regeringens passiva förhållning till Riksrevisionens rekommendationer i skrivelsen. Även om detta knappast är förvånande med tanke på den påtagliga brist på klimatåtgärder som utmärker den hittills förda politiken under mandatperioden. Regeringens och Sverigedemokraternas fokus har i stället legat på åtgärder som ökar utsläppen av växthusgaser och därmed lämnar Sverige i fortsatt fossilberoende. Det låser fast människor i en vardag med fossilberoende som riskerar att drabba många hårt med de stigande priser på fossila bränslen och drivmedel som är att vänta de kommande åren. För Sverige som nation gör det oss svagare och mer utsatta vid kristider att vara beroende av import av fossila bränslen. Det slår inte minst mot vårt jordbruk och vår livsmedelsförsörjning.

Riksrevisionen föreslår som första rekommendation till regeringen att man bör ta fram och redovisa en plan för hur jordbruket ska bidra till att Sverige når det långsiktiga klimatmålet och EU-åtaganden. Vänsterpartiet delar Riksrevisionens bedömning och anser inte att regeringens hänvisning till klimathandlingsplan, Sveriges strategiska plan för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken för perioden 2023–2027 samt EU:s politik är tillräcklig. Regeringens klimathandlingsplan saknar redovisning för hur jordbruket genom åtgärder ska bidra till att vi når de nationella klimatmålen och EU-åtaganden. Därutöver är EU:s gemensamma jordbrukspolitik otillräcklig, vilket även Klimatpolitiska rådet konstaterat, för att styra mot betydelsefulla utsläppsminskningar från det europeiska jordbruket.

Regeringen bör återkomma med förslag på en plan för hur jordbruket ska bidra till att Sverige når det långsiktiga klimatmålet och EU:s åtaganden på klimatområdet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Riksrevisionen föreslår i sin andra rekommendation att regeringen bör införa kostnadseffektiva klimatåtgärder i jordbruket. Med anledning av denna rekommendation hänvisar regeringen i skrivelsen till satsning på återvätning av jordbruksmark i budgetpropositionen för 2026. Vänsterpartiet välkomnar denna satsning, men anser att det behövs betydligt fler åtgärder. Det kan exempelvis vara styrmedel som kompenserar markägare för åtgärder som stärker kolinlagringen eller som främjar hållbart brukande av jordbruksmark. Vänsterpartiet anser därför att Riksrevisionens rekommendation fortsatt är lika aktuell.

Regeringen bör införa styrmedel för kostnadseffektiva klimatåtgärder i jordbruket. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I sin tredje rekommendation till regeringen föreslår Riksrevisionen att skattnedsättningar på diesel till arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och

vattenbruksnäringarna bör ersättas med annat konkurrensstöd som inte subventionerar fossila bränslen. Vänsterpartiet har under lång tid föreslagit att dessa klimatskadliga subventioner tas bort och delar Riksrevisionens rekommendation. I skrivelsen svarar regeringen att man följer utvecklingen och konstaterar att det kan finnas anledning att utreda möjligheten att ersätta skattenedsättningen med alternativa stöd. Vänsterpartiet anser att regeringens bedömning helt saknar handlingskraft och politisk vilja att vidta åtgärder i närtid för att genomföra klimatomställningen och stärka arbetet för ett fossilfritt jordbruk. Riksrevisionen konstaterar att dagens dieseltraktorer skulle kunna drivas på rent biodrivmedel, men att detta är dyrare och att det saknas incitament för att byta drivmedel. Även Klimatpolitiska rådet samt flera utredningar och myndigheter har föreslagit att nedsättningen av koldioxidskatten på diesel som används i arbetsmaskiner ersätts med ett annat konkurrensstöd som inte subventionerar fossila bränslen.

Regeringen bör ersätta skattenedsättningen på diesel till arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna med annat konkurrensstöd som inte subventionerar fossila bränslen.

Sammantaget anser Vänsterpartiet att ett genomförande av Riksrevisionens rekommendationer till regeringen bidrar till att bygga Sverige starkare, tryggare och mer hållbart och att de är i linje med antagna nationella klimatmål och EU-åtaganden.

Kajsa Fredholm (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Birger Lahti (V)

Ilona Szatmári Waldau (V)

Ida Gabrielsson (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Malin Östh (V)